

Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid

Datum: oktober 2018

VBDO-enquête 2018

Inleiding

Voor de 12^e keer heeft de Vereniging voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) de benchmark Verantwoord Beleggen door Pensioenfondsen gepubliceerd. De studie biedt een overzicht van de huidige status en trends van de Nederlandse pensioenfondsen met betrekking tot verantwoord beleggen. In totaal deden de 50 grootste Nederlandse pensioenfondsen, waaronder Pensioenfonds TNO (SP TNO), mee aan de enquête. De ondervraagden beheren een totaal vermogen van € 1226 miljard. Dat is 92% van het totaal aan belegd vermogen van alle Nederlandse pensioenfondsen tezamen.

Methodologie

Evenals in voorgaande edities, werden door VBDO in totaal 53 vragen gesteld over de volgende 4 thema's:

- bestuur (governance);
- beleid (policy);
- implementatie (implementation) en
- verantwoording (accountability).

De methodologie van de twaalfde editie van de VBDO-benchmark is in 2018, in vergelijking met vorig jaar, vrijwel ongewijzigd gelaten.

Sterren en scores

Dit is het tweede jaar dat VBDO de participanten rangschikt op het aantal behaalde sterren, oplopend van geen enkele ster tot maximaal 5 sterren. Hoeveel sterren een pensioenfonds krijgt toegewezen, is gebaseerd op enerzijds de totaalscore, anderzijds de scores per onderdeel.

SP TNO

Omdat SP TNO op alle vier de thema's, in vergelijking met vorig jaar, minimaal gelijk en hoger heeft weten te scoren, is niet alleen de totaalscore gestegen (van 2,1 naar 2,6) maar ook het aantal sterren (van één naar twee).

Hoe SP TNO presteerde op de verschillende onderdelen en in totaliteit, is in onderstaande tabel weergegeven. Ter vergelijking zijn de resultaten uit 2016 en 2017 bijgevoegd.

	Overall score			Governance			Policy			Implementation			Accountability		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
SP TNO	2,1	2,1	2,6	3,3	3,3	3,3	1,4	1,3	2,4	1,6	1,9	2,4	2,5	2,6	2,8

Zichtbaar is dat met name op de onderdelen ‘Policy’ en ‘Implementation’ vooruitgang geboekt is. De uitsluiting van tabak, de belegging in aandelen met een ESG-focus in Opkomende markten en de heractivering van het stembeleid, hebben bijgedragen aan deze positieve trend.

Het overzicht in **Bijlage I** toont de scores van alle 50 participerende pensioenfonds, **Bijlage II** het aantal sterren dat door VBDO is toegekend.

Het volledige VBDO-rapport, met de titel “Are we doing enough?”, is te downloaden op de website van VBDO https://www.vbdo.nl/wp-content/uploads/2018/10/VBDOBenchmarkPensioenfonds_102018.pdf.

Bijlage I: scoretabel

Ranking 2018	Change	Ranking 2017	Pension fund	Overall score 2017	Overall score 2018	Governance	Policy	Implementation	Accountability	Star ranking
1	- 0	1	ABP	4,5	4,8	5,0	4,5	4,8	5,0	★★★★★
2	▼ -1	1	PFZW	4,5	4,7	5,0	4,5	4,5	4,9	★★★★★
3	▲ 1	4	Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid (Bpf Bouw)	4,3	4,6	4,6	4,5	4,8	4,5	★★★★★
3	▼ -2	1	BPL Pensioen	4,5	4,6	5,0	4,5	4,5	4,8	★★★★★
5	- 0	5	Pensioenfonds voor de Woningcorporaties (SPW)	4,1	4,4	4,6	4,0	4,6	4,1	★★★★★
6	▲ 1	7	Pensioenfonds van de Metalektro (PME)	3,8	4,3	5,0	5,0	3,6	5,0	★★★★★
7	▲ 8	15	Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)	3,6	4,1	5,0	4,0	3,5	5,0	★★★★★
8	▲ 9	17	Pensioenfonds PNO Media	3,5	3,9	4,4	3,5	3,7	4,5	★★★★★
8	▼ -1	7	Pensioenfonds SNS Reaal	3,8	3,9	4,0	4,0	4,1	3,2	★★★★★
8	▲ 3	11	Pensioenfonds Progress (Unilever)	3,7	3,9	4,0	4,0	4,0	3,3	★★★★★
8	▲ 9	17	Bpf Schilders	3,5	3,9	4,0	4,5	3,3	4,6	★★★★★
12	▼ -6	6	Spoorwegpensioenfonds	3,9	3,8	4,0	4,0	3,4	4,6	★★★★★
13	▼ -6	7	Ahold Delhaize Pensioen	3,8	3,7	4,6	4,2	3,2	4,0	★★★★★
13	▼ -6	7	Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer (SPOV)	3,8	3,7	4,0	4,0	3,2	4,6	★★★★★
15	▼ -4	11	Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ)	3,7	3,6	4,6	4,0	2,8	4,5	★★★★★
15	▼ -4	11	Pensioenfonds Werk en (re)Integratie (PWRI)	3,7	3,6	3,5	3,5	3,3	4,3	★★★★★
17	▲ 2	19	Pensioenfonds KPN	3,3	3,5	4,2	4,0	3,3	3,3	★★★★★
17	▲ 4	21	Pensioenfonds PostNL	3,1	3,5	4,6	4,0	3,1	3,3	★★★★★
19	▼ -8	11	Heineken Pensioenfonds	3,7	3,3	4,0	2,7	3,2	3,7	★★★★★
20	▲ 1	21	Rabobank Pensioenfonds	3,1	3,1	4,6	2,7	3,1	2,4	★★★★★
20	▲ 9	29	Pensioenfonds Vervoer	2,8	3,1	4,0	3,0	2,6	3,9	★★★★★
20	▼ -1	19	Pensioenfonds voor Huisartsen	3,3	3,1	3,3	3,5	2,7	3,9	★★★★★
23	▲ 15	38	Pensioenfonds Detailhandel	2,3	3,0	4,4	3,3	2,2	4,1	★★★★★
24	▲ 14	38	Pensioenfonds PGB	2,3	2,9	3,3	2,9	2,7	3,0	★★★★★
24	▲ 6	30	Pensioenfonds Horeca en Catering	2,6	2,9	3,8	4,0	2,6	1,9	★★★★★
26	▼ -11	15	Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus	3,6	2,8	1,7	2,8	3,6	1,9	★★★★★
26	▼ -3	23	Philips Pensioenfonds	3,0	2,8	2,9	3,2	2,7	2,8	★★★★★
26	▲ 4	30	Pensioenfonds Wonen	2,6	2,8	3,3	2,8	2,9	2,2	★★★★★
26	▼ -3	23	Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf	3,0	2,8	3,5	2,7	2,8	2,2	★★★★★
26	- 0	26	Bpf Schoonmaak	2,9	2,8	2,9	3,3	2,7	2,5	★★★★★
26	▲ 7	33	Pensioenfonds DSM Nederland	2,5	2,8	3,3	3,5	2,1	3,6	★★★★★
26	- 0	26	Pensioenfonds Achmea	2,9	2,8	3,3	3,3	2,3	3,1	★★★★★
33	- 0	33	Pensioenfonds APF (AkzoNobel)	2,5	2,7	3,3	2,4	2,5	3,2	★★★★★
33	▼ -5	28	Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij	2,9	2,7	2,5	3,2	2,6	2,6	★★★★★
35	▲ 6	41	Pensioenfonds TNO	2,1	2,6	3,3	2,4	2,4	2,8	★★★★★
36	▼ -6	30	Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten (SPF)	2,6	2,4	3,3	1,9	2,4	2,0	★★★★★
36	- 0	36	Pensioenfonds IBM Nederland	2,4	2,4	4,0	3,2	1,7	2,4	★★★★★
36	▼ -13	23	Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten (SPMS)	3,0	2,4	3,3	2,2	1,9	3,1	★★★★★
36	▲ 7	43	ABN AMRO Pensioenfonds	1,7	2,4	2,9	2,2	2,2	2,5	★★★★★
40	▼ -2	38	Pensioenfonds UWV	2,3	2,2	2,9	2,2	1,9	2,6	★★★★★
41	▲ 5	46	Pensioenfonds Hoogovens	1,4	2,1	3,3	2,4	1,6	2,3	★★★★★
41	▼ -5	36	Pensioenfonds ING	2,4	2,1	3,3	2,2	1,6	2,3	★★★★★
41	- 0	41	Shell Pensioenfonds	2,1	2,1	2,9	2,2	1,8	2,0	★★★★★
44	▲ 3	47	Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (PMA)	1,2	1,7	2,3	2,5	1,2	1,9	★★★★★
45	▲ 4	49	Algemeen pensioenfonds KLM	1,1	1,5	2,3	1,7	0,8	2,3	★★★★★
46	▲ 1	47	Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel	1,2	1,2	2,3	1,7	0,6	1,7	★★★★★
46	-	-	Bpf MITT **	*	1,2	0,4	1,2	1,3	1,7	★★★★★
48	▼ -3	45	Pensioenfonds Meubel **	1,6	1,0	0,4	1,7	0,6	2,3	★★★★★
49	▼ -6	43	Bakkers Pensioenfonds **	1,7	0,9	0,4	1,2	0,9	1,3	★★★★★
50	- 0	50	Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM	0,3	0,6	1,3	1,0	0,2	1,0	★★★★★

* New
** Non respondent

Bijlage II: aantal sterren 2018

★★★★★★	★★★★★	★★★★	★★★	★	☆
ABP	Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)	Ahold Delhaize Pensioen	Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij	ABN AMRO Pensioenfonds	Algemeen pensioenfonds KLM
Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid (Bpf Bouw)	Pensioenfonds van de Metal-ektro (PME)	Bpf Schilders	Bedrijfstakpensioenfonds voor het Levensmiddelenbedrijf	Pensioenfonds Hoogovens	Bakkers Pensioenfonds
BPL Pensioen	Pensioenfonds voor Woningcorporaties (SPW)	Pensioenfonds KPN	Bpf Schoonmaak	Pensioenfonds Horeca en Catering	Bpf MITT
PFZW		Pensioenfonds PNO Media	Heineken Pensioenfonds	Pensioenfonds IBM Nederland	Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel
		Pensioenfonds PostNL	Pensioenfonds Achmea	Pensioenfonds ING	Pensioenfonds Meubel
		Pensioenfonds Progress (Unilever)	Pensioenfonds APF (AkzoNobel)	Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (PMA)	Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM
		Pensioenfonds SNS Reaal	Pensioenfonds Detailhandel	Pensioenfonds UWV	
		Pensioenfonds Werk en (re)Integratie (PWRI)	Pensioenfonds DSM Nederland	Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten (SPMS)	
		Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ)	Pensioenfonds PGB	Shell Pensioenfonds	
		Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer (SPOV)	Pensioenfonds TNO	Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus	
		Spoorwegpensioenfonds	Pensioenfonds Vervoer	Stichting Pensioenfonds voor de Fysiotherapeuten (SPF)	
			Pensioenfonds voor Huisartsen		
			Pensioenfonds Wonen		
			Philips Pensioenfonds		
			Rabobank Pensioenfonds		